

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra. I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill. Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Placc-utóza 47. és 49. szám.
--	--	--	---

A botrány-vármegye.

Debreczen, augusztus 4.

Annak a nagy politikai és kormányzati programnak, melyet az ország a választásokon megpecsételt: ennek a programnak minden egyes pontja, bármily jelentős legyen is egyébként, csak eszköz ennek a célnak az elérésére, az anarchiának megszüntetésére. A nemzet és a politikai világ óriási többsége helyesnek ítélte mind a programot, melylyel a Khuen-kormány a kitűzött célra tör, mind magát a célt: az anarchiának minden vonalon való megszüntetését. Elsőben is megszűnt a parlamenti anarchia. Akik megpróbálkoztak volna ilyennek felidézésével, azoktól elvette a kedvet és lehetőséget a nemzet ítélete egyrészt s a kormány mérsékelt, de határozott politikája másrészt. A parlamenti anarchia megszűnésével együtt helyreállott a rend és nyugalom az egész országban, az állambiztonságban és közigazgatásban egyaránt. Magyarország, mint a henye terhétől szabadult léghajó, egyszeriben felszökött nemzetközi tekintélyének régi magaslatára.

A megnyugvásnak és megerősödésnek ezt a sehol sem zavart harmóniáját bontotta meg a marostordai ugynevezett ellenzék botránya. Emberhajszával kezdtek és törvénytípással, fegyelmi vétségekkel, a köztanácskozás szabadságának

megsértésével, minden szabály és közeleti illendőség sárbataposásával folytatták. A példátlan botrányok megakadályozására a kormány megtette az első intézkedéseket. Mint már jelentettük, felfüggesztette a megyegyűlés folytatását, még pedig bizonytalan időre. Azonkívül felfüggesztette a megye alispánját, aki hivatali kötelességét világos rendeletek dacára sem teljesítette. Ez történt eddig, jelölül annak, hogy a kormány semmiféle helyi kottériák jogosulatlan hatalmi törekvéseinek a központi végrehajtó hatalom jogos hatáskörét és az állami rend érdekeit feláldozni nem fogja. Sőt ellenkezőleg. Minden törvényes eszközzel biztosítani fogja a központi kormányzat és a közigazgatás rendjét megállapító törvények tekintélyét.

A marostordai anarchikus állapot, mint elszigetelt jelenség, ezzel meg fog szűnni. De a konkrét kihágások megtorlásával s a rend helyreállításával még nem szűnik meg a marostordai esetnek szimptomatikus jelensége. Ország, melyben ilyen lehetséges; rendszer, mely módot ad ilyen botrányos visszaélések elkövetésére: átalakításra szorul. A marostordai eset kiáltó példa a jelenlegi közigazgatási rendszer elmaradottságára és hiányaira. A mi megtörtént Marostordán, megtörténhet, bár remélhetőleg nem fog megtörténni, más vármegyékben is. Hisz egész sora van a várme-

gyéknek, ahol a közigazgatás ma is kifogástalanul működik, mind a kormányzat, mind a lakosság érdekeinek megfelelően. De a megfontolás mérlegében a jó példákat ellensúlyozza más vármegyék hiányos közigazgatása és teljesen lenyomja a marostordai példa. Olyannyira, hogy a kedvező tüneteket kizárólag egyes megyei tisztviselők egyéni érdemének kell tulajdonítani, míg a többségben jelentkező közigazgatási fogyatkozások és a marostordaihoz hasonló botrányok a rendszerre vetnek árnyat. Mennél inkább szükség van e rendszer mellett a központi kormányzat beavatkozására, annál inkább előtérbe kell nyomulnia e rendszer gyökeres reformjának: a közigazgatás gyökeres reformjának, sőt ha kell, teljes államosításának. Következik ez nemcsak a kormány programjából, mely a közigazgatási bajok orvoslását hirdeti, hanem minden becsületes kormányzat azon főcéljából is, hogy a rendet és nyugalmat feltétlenül fentartsa, megóvja és állandósítsa. Ha ezt a célt kisebb méretű reformmal elérnie nem lehet, akkor kötelességéhez híven nagyobb, gyökeresebb reformmal kell végét vetni az eféle zavarok és visszaélések lehetőségének. Ez egyetemes nemzeti érdek, a melynek eltökélt érvényesítése elől ilyen tapasztalatok után ez országban senki sem fog elzárkózhatni.

A bál ékszerek.

Irta: Léon de Tinseau.

Midőn a második császárság idejében Morny volt a „corps législatif” elnöke, magasabb helyen elhatározták, hogy nagy ünnepélyt tartsanak rendezni. Erre az ünnepélyre sokakat igyekeztek megnyerni abból a társaságból is, mely politikai okokból távol tartotta magát a császári udvartól és a Tuileriesi báljaira tüntetőleg sohasem kért meghívót. Az ünnepély színhelyéül a Résidence du Palais Bourbon látszott legalkalmasabbnak, mert ez volt még a legsemmelgesebb hely. Morny, aki szívesen szórakozott, örömmel felkarolta az eszmét. Néhány nap alatt megtette az előkészületeket s azután csakugyan megtartották az estélyt.

Bár óriási volt a palota, ezuttal mégis szűknek bizonyult, mert csak kevesen utasították vissza a meghívást. A majdnem veszedelmes tolongásban a hölgyek öltözéke ronggyá vált s az ünnepély lezajlása után nemcsak csipkék, tollak és virágok borították a padokat, de ékszertöredékek is. Az elnök titkára: I... báró, a bál után körüljárta a termet, hogy összeszedje a drágaságokat, melyeket azonnal átadott Mornynak, aki még ébren volt.

— Helyes édes barátom! — szól a herceg. — Az ékszereket, melyeket ezennel gondjaira bízok, majd személyesen adja

vissza. Azt hiszem, holnap egész sereg szép látogatója lesz.

A titkár örömmel vette ezt a megbízást és a kosarat, melyben marékszámra heverték a gyémántok, gyöngyök, rubinok és smaragdok, elzárta fiókjában. Egy-két órai alvás után nagy gonddal felöltözött s azután a szép tulajdonosok bucsújárására várakozott.

De a szép hölgyek helyett csak néhány komornyik és komorna jelentkezett s így a kosár még este is majdnem olyan tele maradt, mint amilyen reggel volt. A báró szomorúsággal vegyes bosszúsággal üt az ékszerek mellett, hiszen alig mert kimozdulni szobájából, rettegvén a kincsekre vágyó betörőktől.

— Szép táncosnőink ma még valószínűleg alszanak! — gondolta. — De holnap, ha észreveszik veszteségüket, rohanni fognak hozzám.

Azonban másnap sem jött senki. A báró közölte a dolgot Mornynak, aki kevés sulyt helyezett az egészre és másról kezdett beszélni. De a titkár ismételtén visszatért a tárgyra és kijelentette, hogy lehet tovább felelős a kincsekért, amennyiben csak egy könnyen feltörhető fiókban fekszenek.

— Ha a baj csak ennyiből áll, felelt a herceg, vitessen magának egy vasszekrényt, hogy nyugodtan alhasson. — Előbb vagy

utóbb mégis csak rászánják majd magukat a hölgyek, hogy ide fáradjanak!

Két órával később a pénzszekrény, mely husz Louisba került — az írószobában s a kulcsa, melyet Fichet remekbe készített — a báró zsebében volt. Most már gondatlanul kimehetett!

De az idő múlt s még a hét végéig sem volt alkalma kinyitni a kincseket magában rejtő szekrényt.

— Ah, ezek a párisi nők! — gondolta. — Még annyi fáradságot sem vesznek maguknak, hogy észrevegyék, ha elhagyják drágaságaikat! — Ebből látszik, hogy mennyire könnyelműek és mennyire hanyagok!

Midőn megfigyelését közölte Mornynak, a herceg szemében különös fény villant meg és ajkaira a nagy szkeptikus mosolya üt.

— Hivassa el Fontana-t, az udvari ékszerészt! — parancsolta minden további magyarázat nélkül a komornyiknak.

Miután a híres ember jelentkezett, Morny megkérte a titkárt, hogy hozassa hozzá a drágaságokkal telt kosarat.

Fontana, akit értesítettek a történetek felől, hangos kacajban tört ki az „ékkövek” látására.

— Mindannyi hamis? — kérdezte Morny. — Gondoltam!... Vajjon mit érnek?

A méltóságos Ház.

Nyolc törvényjavaslat másfél óra alatt.

A főrendiház ma délelőtti ülést tartott, melynek napirendjén a képviselőház által már elfogadott törvényjavaslatok szerepeltek. A méltóságosok nagyon csekély érdeklődést mutattak az ülés iránt, alig harminc főrend jött el a tanácskozásra. Ezek sem tettek egyebet, mint két-három perc alatt fölálltak szavazni. Így történt, hogy rövid másfél óra alatt a képviselőház által elfogadott összes törvényjavaslatokat elintézték, ezenkívül a válaszfelirattal is elkészültek, sőt belső ügyekkel is foglalkoztak. Főszóval csupán egy volt: *Windischgrätz* Lajos hercege. A fiatal főúr a véderő fejlesztéséről mondta el nézeteit s többek között mondott olyan épületes véleményt is, hogy a honvédségnek semmi értelme sincs; réhagyták, nem vitatkoztak vele.

Részletes tudósításunk az ülésről itt következik:

Csáky Albin gróf elnök negyed 12 órakor megnyitja az ülést. Eparentáljs *Pálffy* István pozsonyi gróftól. Bemutatja a képviselőház elnökének átiratát a képviselőház megalkulásáról és az Erzsébet-szobor-bizottság megválasztásáról. Bemutatja azoknak a főrendeknek jegyzékét, akiket képviselőknél választottak meg. Bemutatja a beérkezett irományokat és bejelenti a bizottságok megalkulását.

Széchenyi Sándor gróf javasolja, hogy a törvényjavaslatokra mondják ki a sürgőséget. (Helyeslés.)

A főrendek föllirata.

Ezután áttérnek a föllirat tárgyalására.

A főrendek felirata többek közt így szól: „Államhatalmunkra, közgazdasági életünk mindenkor mélyre kiható kérdés volt a bankügy. Fokozottabb óvatosságot és körültekintést igényel azonban annak küszöbön álló rendezése az államháztartásunk és közgazdaságunk jelenlegi viszonyai között. Hiszünk, hogy a készfizetések kérdéseinek rendezésével együtt sikerülni fog megtalálni a megoldásnak azt a módját, amelyben a gazdasági élet összes köreinek megnyugvása követi a törvényhozás összes tényezőinek

— Száz tallért, kegyelmes uram — válaszolt az ékszerész.

— És mondja csak, báró, én mennyit fizetett a vasszekrényért?

— Négy száz frankot!

— Akkor, barátom, nem a párisi nőket kell könnyelműséggel vádolnunk! Ellenkezőleg, asszonyaink inkább óvatosak, hogy nem használják valódi ékszereiket, ha olyan ünnepélyen kell megjelenniök, ahol nagy a tolongás. A valódiakat azonban ugye haladéktalanul visszakövetelték?

— Igen! — felelt a titkár, mialatt szomorúan a kosárra tekintett. — Most is úgy történt, mint mindig: a jót elvitték s a rossz megmaradt. Mit tegyek most ezekkel az üvegdarabokkal?

— Szegény barátom, hát zárja el a vasszekrényben, melyet később az én megtakarított aranyaimmal fog majd aztán tele-tölteni.

— A kegyelmességed megtakarított aranyaival? ... Ah, akkor a vasszekrény még sokáig üres marad!

— Ha akarja, még azoknak az embernek az elismervényeit is oda teheti, kikkel jót tettem.

— Istenemre! — kiáltott fel a báró — a kulcsot a zárban hagyom! Jöhetnek a tolvajok!

megállapodásait. Eppily megoldási módozatot kell keresni a Romániával már megkötött és becikkelyezésre váró kereskedelmi szerződés mellett a Balkán-félsziget egyéb államaival folytatott tárgyalások alapján kötetendő kereskedelmi szerződésre nézve.

A legfontosabb és el nem odázható feladatnak a választójog kérdésének új szabályozását jelöli meg. A kérdés fontosságától teljesen áthatva, mi is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy társadalmi viszonyainknak 1848. évtől fogva történt nyökeres átalakulásánál fogva a választójog új szabályozását elodázni nem lehet.

Megértettük tehát, hogy szükségessé vált a véderő fejlesztése oly mérvben és irányban, hogy a monarchia biztonságának és állásának megővására hivatott fegyveres erő feladatának minden esetben megfelelhessen. E részben megnyugvásunkra fog szolgálni, hogy az ország pénzügyi teljesítő képességére, valamint a családfenntartás és polgári kereset érdekeire kellő figyelem fordítottatni.

Az európai államok békeszerellete bizalmat gerjeszt a béke áldásainak tartóssága iránt. Az országgyűlésen áll tehát Felsőged bölcs megítélése szerint is, hogy sikeres munkával biztosítsa egy a jelent, mint a késő nemzedék részére is a hazafiúi előrelátás és a törvényhozói bölcsesség gyümölcsseit. És épp ezért Felsőgeddel egybehangzólag az e részbeli óhajtatásaink megvalósulására mi is ismét áldását kérjük.

Vigyázó Ferenc gróf jegyző felolvassa a felirati bizottság javaslatát, amelyet hozzászólás nélkül elfogadnak.

Az indemnitás.

Az igazolóbizottság jelentésének tudomásul vétele után az indemnitási javaslatra került a sor. Ezt is egyhangulag fogadták el.

Az ujonejavaslatok.

Az ujonejavaslatoknál *Windischgrätz* Lajos herceg szólalt föl. Utal a honvédelmi miniszternek legutóbbi beszédére és hangsúlyozza, hogy nincs egyetlen állam sem, amelynek olyan nagy szüksége volna hatalmas hadseregre. Szükséges, hogy a hadsereget fejlesszék. A királyok és a népképviselőknek meg kell találni a módot, hogy közös egyetértéssel fejlesszék azt. Tíz év óta vajudnak már ezek a kérdések. Nem koncessziók kellene, hanem közös egyetértéssel kell a kérdést megoldani. Ha nem lehet beszélni véráldozatról, nem lehet koncessziókról sem szó. Csak célszerűségről lehet szó. A néphadsereg csak nemzeti lehet s sajnos, a mi hadseregünkben nincs meg a nemzeti lelkesedés. A közös hadseregnek és a honvédségnek egy a célja. Csak a közös hadsereggel lehet biztosítani a jövőt, mert a közönség nem a jelvényekben és a vezényszóban nyilvánul meg, hanem a közös célban. A honvédségnek nincsen semmi értelme. Felkéri a honvédelmi minisztert, hogy az új véderőtörvényt a katonai kérdéseket véglegesen oldja meg. (Helyeslés.)

Ezután a javaslatot elfogadták.

A többi törvényjavaslat.

Hozzászólás nélkül fogadták el a román kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről, a nagy államkölesőről, a népszámlálásról, a legeltetési forgalom megtiltásáról, a konzuli bíraskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat és a statisztikai hivatal munkarendjéről szóló jelentést.

A főrendiház bíróságaiba választott tagok eskütétele után hitelesítették a jegyzőkönyvet.

Elnök felhatalmazást kér, hogy a király születésnapja alkalmából a főrendiház hódoló szerencsekívánatait kifejezhesse. (Helyeslés.)

Ezzel az ülés véget ért.

A csatornázás pótmunkái.

A nyílt árok kövezése és a házi-kapcsolások.

A csatornázás munkálatai erősen folynak és természetes, hogy nem mulik egyetlen tanácsülés el, amelynek nagy részét nem a csatornázás dolgának egyes részletei foglalnák el. Ma is több fontos, a csatornázással kapcsolatos kérdés került a tanács elé.

Igy többek között ma hozták meg a határozatokat a Miklóz- és a Hatvan-utcai lejárók létesítése, az ezek fölött emelendő vasbeton házikók építése, a Hatvan utcai kertek mentén húzódó nyílt árok helyett boltzott csatorna készítése ügyében, amelyeknek elfogadása után a nyílt árok munkálatainak biztosítása került tárgyalás alá.

Tudvalevő, hogy a tanács az eredeti tervben föltüntetett vonal helyett rövidebb és egyenesebb irányban készítteti az árkok. Ennek megadására, a föld elhordása, az árkok fenék kikövezése fölött kellett ma határozni. Mint ismeretes, a *Fried* és *Adorján*-cégtől a munkákra vonatkozóan árajánlatot kértek be, amelyek a vállalkozó-cégek be is terjesztett és pedig a következőkben: A száraz talajban való földmunkáért köbméterenkint 1 korona 75 fillért, nedves talajban 4 korona 30 fillért, a fenékkövezésért négyzetméterenkint 6 korona 35 fillért; s a föld behordását köbméterenkint 1 korona 35 fillért kért. A tanács azonban kimondta, hogy a földmunkákat, akár száraz, akár nedves talajban végzik azokat, a vállalkozó az általános árszám szerint 1 korona 75 fillértért tartozk elvállalni. A fenékkövezésért tett ajánlatot elfogadták, azonban a kiásott földet nem a vállalkozóval hordatják el, mert azt a téli folyamán hazilag ocsóbban végezteshetik el.

A házi csatlakozásokra vonatkozóan két irányú terv került a tanács elé. Egyik Aczél Géza főmérnöké, aki azt tartja helyesnek, hogy egyenes, negyvenöt fokos szögben betorkoló csövekkel kapcsolják be a házi csatornákat. Ezzel szemben az ellenőrző mérnök azt javasolja, hogy ivalaku idomalakokat használjanak és hivatkozott Trencsén városára, ahol állítólag szintén így kapcsolják be a házi csatornákat. Aczél Géza főmérnök azonban bemutatta a Trencsénből érzett mintacsöveket, amelyeket e kérdés megvilágítása érdekében onnan kért, s a mintákból látszik, hogy ott is egyenes csöveket használtak. Ettől eltekintve — azt mondta a főmérnök — az egyenes, ferdén vágott cső alkalmazása kevesebbe kerül és kevésbé török el a ducolásnál, mint az íves cső. A tanács tekintettel az ellentmondó véleményekre, az ügyben nem hozott végleges határozatot, hanem visszaadta a csatornázási bizottságnak azzal, hogy vizsgálja meg még egyszer a dolgot és tegyen újabb javaslatot.

Vitára adott még alkalmat az a kérdés is, vajjon a házi csöveket a főcső felső vagy alsó részén vezessék-e be. Az ellenőrző mérnök ugyanis a főcső alsó harmadában való bevezetés mellett foglalt állást. Aczél Géza főmérnök azonban figyelmeztette a tanácsot, hogy ilyen bekapcsolás mellett az iszaplerakódások dugulásokat fognak okozni, mert mintegy másfél méter vizvezeték nélkül kell használni a csatornákat, amelyeknek öblítésére tehát elégséges víz nem lesz. Ezért ő a házi csöveknek a főcső felső részére való bekapcsolását indítványozza. A tanács e kérdésben sem hozott határozatot, hanem ezt az ügyet is visszaadta a csatornázási bizottságnak.

Végül még a csövek miként való építése kérdését tárgyalták. Eredetileg a vállalkozónak tizenöt milliméter vastagságú csöveket kellett volna építeni és pedig olyan anyagból, amelyben két rész más anyag mellett csak egy rész cement van. Kiderült azonban később, hogy az ilyen vastagságú csöveket nem jó és sehol nem is szokásos, mire kimondta a tanács, hogy a csatornafalakat öt milliméter vastagságban, de olyan keverékből kell építeni, amelynek a fele

része cement. Mútan azonban, hogy a vállalkozónak anyag megtakarítása van, a tanács úgy határozott, hogy fölkeri az ellenőrső közeget: számítsa ki, mily összegű megtakarítást ér el most a vállalkozó, hogy ez összeget a leszámlolásnál a várás érvényesíthesse.

Négy új képviselő.

A mai választások.

Négy kerületben képviselőválasztás volt ma, miután az általános választások során a kerületen megválasztott képviselőket, több helyen történt megválasztásuk miatt, lemondatták fölső számú mandátumaikról. — **Körmöcbányán** Lukács László pénzügyminiszter, **Szabadbárádon** és **Pécsen** Zichy János gróf kultuszminiszter, **Iglón** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter átván maradt mandátuma kapott új gardát. **Körmöcbányán** és **Szabadbárádon** egyhangú választással a nemzeti munkapárt jelöltje, **Iglón** szótöbbséggel szintén a nemzeti munkapárt jelöltje, **Pécsen** pedig, ahol a munkapárt nem vonult ütközetbe, pártonkívüli 48-as jelölt lett a képviselő.

A mai négy képviselőválasztásról itt következnek távirataink:

Körmöcbánya. A körmöcbányai kerület képviselőjévé Werner Gyulát, a nemzeti munkapárt jelöltjét választották meg egyhangúlag, mivel ellenjelöltje nem volt.

Szabadbárád. Mútan a szabadbárádi kerületben csak a murkapárt állított jelöltet Nitzky Pál gróf személyében, a választási elnök reggel 9 órakor Nitzkyt egyhangúlag megválasztott képviselőnek jelentette ki.

Pécs, augusztus 4. A kerület mandátumáért ketten küzdöttek: **Egry Béla** pártonkívüli 48-as és **Erreth János** volt főispán Kossuth-párti. A választás reggel 9 órakor kezdődött és elejétől fogva Egry vezetett. Délután 3 órakor hirdette ki a választási elnök a szavazás eredményét, amely szerint

Egry Béla 1189
Erreth János 620

szavazatot kapott s így Pécs város mandátumát 569 szavazattöbbséggel Egry Béla pártonkívüli 48-as nyerte. A szociáldemokrata Szabó József hívei Egryre adták szavazatukat.

Igló. Reggel 9 órakor kezdődött meg a választás **Münich Kálmán** nemzeti munkapárti és **Ritók János** Kossuthpárti között. Délután 3 órakor ez volt a szavazatok aránya:

Münich 753
Ritók 573

A zárórát 6 órára tűzték ki s ennek letelével a választási elnök kihirdette, hogy

Münich 926
Ritók 669

szavazatot kapott s így — szavazattöbbséggel **Münich Kálmán** választott az iglói kerület képviselőjévé.

Tanügy.

— **Új tanár a főreáliskolánál.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Böhm Jenő dr.** okleveles középiskolai tanárt helyettes tanári minőségben a debreceni állami főreáliskolához kinevezte.

Egyéves önkéntes leányok.

*

A mai leányokat nem nevelik háztartásra és amikor férjhez mennek, a háztartás legelőnyösebb teendőiről sincs halvány sejtelmük. Egy részüket a kenyérkereset gondja akadályozza meg abban, hogy a háztartással törődjék, más anyák viszont úgy nevelik a lányukat, hogy azok magukra nézve megelégedjenek tartanak minden háztartási teendővel.

Egészen természetes, hogy a háztartási teendőktől való teljes visszavonulás testileg is sátnyává teszi azokat a leányokat, akik részben irodákban, részben gyárakban töltik el fiatal éveiket és már ez okból is képtelenné válnak arra, hogy háztartást vezessenek, gyermekeket neveljenek, esetleg a beteg családtagokat ápolják. Ezeket a súlyos bajokon akar segíteni **Nordhausen Richárd**, a német német szociológus, aki a „Leányok szolgálati éve” (Mädchen dienstjahr) című felhívásában többek között a következőket írja:

— Vajjon meddig fogjuk még tétlenül nézni, hogy leányainkat, a jövő nemzedék anyáit, testileg és lelkileg megnyomorítsák a modern leányfoglalkozások, a gépek és írógépek. A leányoknak éppúgy jár egy évi szabadulás ettől a foglalkozástól, mint az ifjaknak. Sőt talán még jobban, mert a jövő hivatásuk még inkább megköveteli a gyilkos foglalkozástól való szabadulást, mint a férfiaké.

Leányaink mindinkább elidegenednek a háztartás teendőitől. Pedig mindenik szíve mélyén hordja a vágyat, hogy a szeretett férfival saját otthonát alkosson. De mi módon tevé kedvessé férje részére otthonát, ha nem érti a háziasszony ezernyi aprólékos teendőjét, amelyek élvezetessé teszik a családot otthonát. A mai munkásszasszonyok nem tudják egyszerű háztartásukat vezetni, a volt irodakasszonyok még kevésbé. Nem is osoda. Hiszen férjhezmenetelükig kénytelenek voltak házonkívüli munkával megkeresni kenyerüket. A tehetősebb fiatal asszonyok pedig ugyanezen okból válnak valószínűleg családeik alantasává, mert azok értenek a háztartáshoz, míg a fiatal uriaszasszonyok fogalma sincs ezekről a teendőkről.

Allamilag kötelezővé kellene tenni minden leány, szegény és tehetőse részére egyaránt, hogy legalább egy évig háziasszonyi teendőkkel foglalkozzék. A legtöbb leány szívesen vállalkozik valamely általa választott családnál erre a hi atalra, ahol nemcsak a lusta cselédet fogja helyettesíteni, hanem úgy fognak vele bántani, mint a család gyermeke volna. Ennél jobb iskolát elképzelni sem lehet a jövő háziasszonya részére és a leány előtt éppen ez az érzet fogja kedvessé tenni ezt az évet, hogy ő most háziasszonynak tanul. Nagyon természetes, hogy a kötelező háztartási szolgálati évüket töltő leányokat nem szabad munkával túlterhelni, lehető sok időt kell adni nekik játékokra, sportra és szórakozásra. A leányok szolgálati éve nem lehet más, mint háztartás tanulás mellett a testi és szellemi megerősödés é e. Maga a nem tulságosan megerősítő, de azért a test minden részének munkáját igénylő háztartási teendő is kiválóan alkalmas a nő szervezetének megerősítésére.

A leányok egészségének fejlesztése mellett a szolgálati évek az leányon első sorban a célja, hogy a leányokat ismét visszavigyék a háztartásba, belőlük természetes hivatásuknak megfelelően derék családanyákat és háziasszonyokat neveljünk. E mellett nem szabad megfeledkezünk arról sem, hogy a fiatal leányoknak ismerniök kell a gyermeknevelést és betegápolást is.

A kötelező szolgálati év elrendelésénél ügyelni kell arra is, hogy az egyéni alkalmasságra a szolgálati év mikénti megszabásánál különös gond fordítassék. Senki nem szabad ettől a szolgálatától felmenteni, még a gyengéket és betegeket sem, mert ezeknek is bizonyára csak előnyére fog szolgálni, ha egy évig megszabadulnak a mai női hivatástól.

Crippen dr. beismerésben.

A feleséggyilkos orvos vall.

A feleséggyilkos orvos érdekesítő bűnyüének legújabb fázisa, hogy **Crippen dr.** bevallotta szörnyű bűnét. Azzal me nyti magát, hogy összeveszett hitvesével és haragjában ütötte agyon, Vallomását állítólag ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Ne kérdezzenek többé, ajkaim most már zárva maradnak. Majd Londonban elmondom, hogy nem orgyilkosságot követtem el.

A beismerő vallomás.

London, augusztus 3. A mai reggeli lapok hasábos tudósításokat közölnek Crippen vallomásáról. Állítólag beismerte az amerikai orvos, hogy feleségét megölte és a holttestet égetett mézben elásta, hogy nehogy a hullaszag elárulja.

Azt mondta Crippen, hogy felesége eztelesen pazarlása koldusbotra juttatta őt s ehhez járult az örökös perpatvar. Az asszony féltékenykedett miss Le Neve, holott kezdetül fogva tudomása volt a benső viszonyról. Egy ilyen összeveszéskor megfojtotta a feleségét.

Dew rendőrbiztos egy szót sem hisz ebből. Az igaz, hogy Crippen tönkrement, feleségének pedig, akire ráunt, vagyont érő ékszerei voltak. Azért gyilkolta meg az asszonyt, hogy szabaduljon tőle, ékszereit megkaparítsa és a gépirónóval új életet kezdjen az oceánon túl. Az ékszereket **Quebeckben** megtalálták Crippen börtöndjében. A legértékesebb darabokat Crippen kendőbe kötve a mellén rejtette el. Egreföldre esküdzött Crippen, hogy miss Le Neve ártatlan. Elmondta aztán, hogy ő lelkes spiritizista. Szellemeket idézett, nagy bajában szüleinek szellemétől kért tanácsot. A vallomás után Crippen idegrohamot kapott.

London, augusztus 4. A **Daily Chronicle** fentartja azt az értesülést, hogy Crippen töredelmes vallomást tett. Az idézett lap szerint **Dew** rendőrbiztos maga mondta a kihallgatás után:

Crippen részletesen elbeszélte, miképpen követte el a gyilkosságot, hogyan darabolta fel a holttestet és ásta el a pincében égetett mézbe. — Crippen vallomása így hangzott:

— *Igen, én öltem meg a feleségemet.* Negy hibát követtem el, mikor a holttestet elrejtettem. Ezt nem kellett volna. Nem volt célom a gyilkosság. Most többet nem mondok. Az angol bíróság előtt beszélni fogok. Ha meg is öltem feleségemet, gyilkos még sem vagyok. Ma csak azért vallok, hogy miss Le Nevet tisztára mossam a gyanútól. A szegény leány csak annyit tudott, amennyit én elmondtam neki.

Mikor Crippen a leányról beszélt, könnyek gyűltek a szemébe, átkozta magát, a miért ebbe a helyzetbe jutott miatta miss Le Neve és hangoztatta, hogy a leányt most is végtelenül szereti.

Crippen védője.

London, augusztus 4. Crippen védelmét a híres londoni védőügyvéd, **Newton dr.** vállalta el. **Newton** tekintélyes honoráriumot kötött ki. Ezt az összeget Crippen barátai fogják fedezni.

Miss Le Neve távirata.

London, augusztus 4. **Miss Le Neve**

férjénél levő testvére tegnap a következő kábelátvitartot kapta Quebeckből szerencsétlen hűgától:

— Semmit sem láttam és hallottam a borzalomból Jövök haza. Ethel.

Crippenék Brüsszelben.

Brüsszel, augusztus 4. Mint most kitudott, Crippen dr. és szeretője Le Neve, Londonból való menekülésük közben nyolc napot Brüsszelben töltöttek, ahol szintén mint *Mister Robinson és fia* jelentették be magukat. A „Hotel des Ardennes” ahol megszállottak, az északi pályaudvar mellett van. A vendéglőben egy követő asszony, aki valóságos stentorl hangon ezeket mondta: Crippenék brüsszeli tartózkodásáról:

— Mikor az apa „fiával” a szállodába érkezett, mindketten nagyon fáradtak voltak. Angolcsa kiejtésű francia nyelven elmondotta az idősebbik, hogy quebecki kezeskedő és fiával a kontinensen nagyobb utazást tesz. Két napi ott időzésük után én és férjem észrevettük, hogy az állítólagos fiu átöltözött leány. Női cipői voltak és alakja is leányos. Az apja azt mondta, hogy sükeinéma és csak suttogva tud vele beszélni. Kezeit mindig zsebében tartotta és csak egyszer ebédnél vettük észre, hogy kezei hűvösek, szépen ápolt körmökkel. Haját sohasem láthattuk, mert mindig nagy szalmakalap alá rejtette. Észrevettük, hogy az idősebbik nagy figyelemmel olvassa a lapokat és sohasem mutatja meg azokat a másiknak. Sohasem hagyta el „fiát” egy percre sem. Mi azt hittük, hogy egy tanár, aki megszórtatott tanítványával utazik.

Az új pénzügyi palota.

A városi tanács általános főtételei.

Ismeretes dolog, hogy Debreczen város tanácsa már régebben foglalkozik egy új pénzügyigazgatási palota építésének kérdésével, amelynek helyes megoldása a városra, a pénzügyigazgatásra és a nagyközönségre nézve is előnyös volna. A városnak ugyanis szüksége van arra az épületre, amelyben most a pénzügyigazgatóság van, a pénzügyigazgatóság pedig megfelelő jó helyiségeket kapna egy épületben, ami a közönségnek is jó volna, mert az egyes hivatalokat nem kellene más-más utcában és épületekben keresni.

A tanács mai ülésében elhatározta, hogy átiratban kéri meg Faust Elek pénzügyigazgatót, hogy tegyen lépéseket és is a terv mielőbb való megvalósítása érdekében. Az átiratban egyúttal ismerteti a tanács az általános főtételeket és közli, hogy az új palotát hol építné föl.

Ez átirat szerint a város hajlandó a már régebben tett ajánlatát megismételni. Vagyis kincstári épületért és telekért 300.000 koronát ajánl föl, amely összeget — mondja a tanács átirat — ismerve a helyi viszonyokat és a debreczeni házak mai forgalmi értékét és hogy a telken levő épület régi és elavult, más vevő nem ajánlana meg. Az átirat még a következőket mondja:

A létesítendő új pénzügyigazgatási palota helyéül két telket ajánlunk: Egyik az özevgy Kovács Lajosnéól megvett Kossuth-utca 20. számú házastelek, amelynek nagysága a szakértők véleménye szerint az új pénzügyigazgatási palota felépítésére teljesen elegendő. Előnye az, hogy a telek háta mögött új utca nyílik, tehát az új palota nemcsak a Kossuth utcára, hanem az új utcára is homlokzattal fog birni. A telek alakja és fekvése pedig megengedi, hogy két udvari keresztépületet is emelhessegenek s így a hivatalos helyiségek világítás és szellőztetés szempontjából a legelőnyösebben oszthatók be. A másik telek a színház mellett fekvő Komáromi-féle sarokház, az ezzel szomszédos Bészler-féle ház és az ebbe belenyúló Riekl-féle kert együttes tömbje volna. A telek az új palota felépítésére minden tekintetben megfelelő.

A palotát a pénzügyminiszter által helybenhagyandó tervek alapján Debreczen

városa építteti föl. Hosszabb időtartamra, husz-harminc évre, közösen megállapítandó bérösszegért azután az épületet a város bérbeadná a pénzügyigazgatási hivatalok céljaira a pénzügyminiszternek, aki bérleti idő alatt az épület jó karban és tisztántartásáról gondoskodni tartozik.

Ezekben állapította meg a tanács általánosságban a főtételeket, amelyek mellett hajlandó az új palotát fölépíteni. A költségekre és tervekre vonatkozóan még nem alakult ki vélemény a tanácsban, de kétségtelen, hogy akarmelyik telket választja is a pénzügyminiszter, ott szép, modern palotát építtet a város.

Öngyilkos bankigazgató.

Megölte magát, mert meneszteni akarták.

A fővárosban nagy meglepetést okozott ma az a hír, hogy Biró Márk, az Általános Forgalmi Bank igazgatója föbe lőtte magát és meghalt. Kétségtelenül megállapították, hogy Biró öngyilkosságát azért követte el, mert meneszteni akarták. A bank igazgatóságának erre vonatkozó határozatát tegnap közölték a szerencsés len emberrel, akit ez a dolog annyira elkeserített, hogy kiment a temetőbe s ott az éjszaka föbe lőtte magát.

Biró Márk családos, vagyonos ember, aki több vállalatnak felügyelő bizottsági tagja s a Mozgó Könyvtár vállalatnak igazgatója is volt.

Biró napok óta családjával együtt Nagymaroson nyaralt. Tegnap reggel jött be a hivatalban, ahol tizenegy óráig dolgozott. Ekkor ment be a vezérigazgató s tudatára adta, hogy el lehet készülni: legközelebb megkapja a fölmondását.

— Becsületesen dolgoztam, felvirágoztattam a vállalatot és most mégis el akarok küldeni, — mondotta izgatottan Biró Márk — ezt a szöveget én nem élem túl!

Izgatott jelenet következett erre, majd Biró Márk felkapta a kalapját és bucsu nélkül otthagya a hivatalát. Senki sem törődött vele, mert az igazgatóság már régebben elhatározta, hogy szabadulni akar a nagyfizetésű igazgatótól, aki pedig mint gyakornok kezdte el a pályafutását az intézetnél és saját szorgalma, akaratereje és munkássága révén küzdötte fel magát mostani vezető állásába.

Biró Márkot, amióta tegnap délelőtt izgatottan eltávozott a hivatalából, több senki se látta. Ugy látszik, hogy egész nap bent bolyongott a fővárosban, keresve a megoldást a hivatalában ért sulyos sértést illetőleg. Ismerősei közül senki nem találkezt vele s a temetőőrök sem látták, hogy tegnap délután ott járt volna.

Ma reggel akadtak rá a holttestére. A rendőr orvos konstataálta, hogy a szerencsétlen ember az öngyilkosságot még tegnap követte el, már a holttest egészen kihűlt, megmerevedett. Jobb kezében volt egy régi rendszerű Browning-revolver, amelylyel az öngyilkosságot elkövette s amelyet alig tudtak kivenni a megmerevedett kézéből.

Atkutatták zsebeit, de semmiféle irást nem találtak rála, ami öngyilkosságra vonatkozott volna. Tárcájában 892 korona 92 fillért találtak és egy vasuti szabadjegyet. Ezenkívül egy pár levél volt a tárcájában ismerőseitől.

A szerencsétlen öngyilkos, aki az edesatyja sirján lőtte magát agyon, nagyon rokonszenves, szorgalmas ember volt. Hivatalos kötelességeit pontosan végezte s minden igyekezetével azon volt, hogy a keze alatt lévő vállalatot felvirágoztassa.

Már egy-két hét óta tudta, hogy mi készül ellene az igazgatóságnál s módfelelt bántotta, hogy őt, aki mint gyakornok kezdte pályafutását a banknál, el akarják küldeni. Pedig hiszen ez se lett volna rá nézve nagy csapás, mert részben saját szorgalma, részben pedig felesége hozománya révén mintegy 60—70.000 korona vagyona volt, amiből esetleg más vállalatot alapíthatott volna.

Amde az érzékeny lelkű embert nagyon bántotta az, hogy annak a vállalatnak éléről, amelyet ő alapított és amely a keze alatt, az ő szorgalma révén virágozott fel, el akarják küldeni. Már napok óta rendkívül ideges, izgatott volt s feleségének panaszkodott, hogy ki akarják üldözni az állásából. Amde még sem remélte, hogy a veszedelem ilyen gyorsan bekövetkezik.

Dolgait tegnap is szorgalmasan végezte. Amikor bement, szobájából izgatott szóváltás hallatszott ki s mikor a vezérigazgató kiment tőle, ő is kapta a kalapját, botját és köszönés nélkül távozott. Hivatalnoktársai még sajnálkozva mondták:

— Ennek a szegény embernek nem lesz jó vége!

Biró Márk holttestét beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. Feleségét kíméletesen értesítették az öngyilkosságról.

Bajok a villamos vasut körül.

A tanács kifogásolja a sineket.

Még jó néhány hónap beletelik, amíg villamos vasuti kocsik közlekednek Debreczen város utcáin, mindamellett máris bajok merültek föl a villamos körül, helyesebben aggodalmak az iránt, hogy bajok támadnak majd a vasut sinei miatt.

A legutolsó tanácsülésen egyikén több tanácsstag kifogásolta, hogy a Debreczeni Helyi Vasut Részvénytársaság több helyen a kitérőnél csomakaványoknál nem főnix sineket, hanem sirszékes sineket rak le. Ezt annál kevésbé tartották megengedhetőnek, mert a sirszékes sinek közlben az áthaladó kocsik, kerekei könnyen megakadnak s tekintettel arra, hogy egyik-másik helyen a közlekedésre szánt hely nagyon is szűk, a sirszékes sinek miatt előálló akadályok forgalmi zavarokat fognak okozni.

Vargha Elemér dr. tanácsos tehát ma írásban terjesztette be e kifogásokat azzal a javaslattal, hogy a vasut árszaságot hívják fel e sinek kieserítésére. Különösen kifogás alá esett a kistemplom előtt elvezető kitérő.

Az e tárgyban fölmerült vita során Aczél Géza főmérnök adott felvilágosításokat.

Elmondta, hogy az alkalmazott sinek forgalmi akadályokat egyáltalán nem foghatnak okozni, mert a kitérő sínpáron alig fog kocsik közlekedni, másrészt pedig a kocsikat úgy töltik ki, hogy ezek miatt bajok nem állhatnak elő. Hivatkozott többek között a fővárosi ilyenemű létesítményekre, amelyeknél szintén baj nélkül bonyolítják le a forgalmat. Kijelentette még a főmérnök, hogy főnix sinek lefektetésére az épített részvénytársaság nem is kötelezhető a szerződés értelmében, azonban tudomása sérint nem zárkózik el a társaság az elől sem, hogy főnix sineket alkalmazzon, de ez esetben az előirányzott 2.900.000 korona beruházási tőke emelkednék, ami a városnak lenne hátrányára. Amennyiben ugyanis a befektetési tőke emelkedik, nagyobbodik a vasut megváltási ára is, amit annakidején a város közönsége érezne meg.

A tanács Vargha Elemér dr. tanácsnok javaslát fogadta el és elhatározta, hogy átirat az építendő Debreczeni Helyi Vasut részvénytársaság igazgatóságához, hogy vagy főnix sineket rakjon le vagy pedig a sirszékes sineket úgy alkalmazza, hogy semmiféle akadály ne állhasson elő, mert ha ennek veszélyét a műtanrendőri bejárás alkalmával konstataálnák, az esetben nem adják meg az engedélyt a forgalom megindítására.

A tanács Vargha Elemér dr. tanácsnok javaslát fogadta el és elhatározta, hogy átirat az építendő Debreczeni Helyi Vasut részvénytársaság igazgatóságához, hogy vagy főnix sineket rakjon le vagy pedig a sirszékes sineket úgy alkalmazza, hogy semmiféle akadály ne állhasson elő, mert ha ennek veszélyét a műtanrendőri bejárás alkalmával konstataálnák, az esetben nem adják meg az engedélyt a forgalom megindítására.

A tanács Vargha Elemér dr. tanácsnok javaslát fogadta el és elhatározta, hogy átirat az építendő Debreczeni Helyi Vasut részvénytársaság igazgatóságához, hogy vagy főnix sineket rakjon le vagy pedig a sirszékes sineket úgy alkalmazza, hogy semmiféle akadály ne állhasson elő, mert ha ennek veszélyét a műtanrendőri bejárás alkalmával konstataálnák, az esetben nem adják meg az engedélyt a forgalom megindítására.

Meggz

Ideg

A

a közö

tetvény

Legalát

artista

kat, de

eltűnt

nem m

valóba

Lajos

Az

vészel

hogy

Berger

meglep

nyakon

M

elkövet

mondta

napok

hogy

benbe,

minder

A

csendő

tolvaj

távirati

megérk

kérte,

tassák

Sze

Az

A

ülést

Domah

iratát.

járás

rosok

Magyar

reczen

különb

got sze

mány

vényes

A

hogy a

ratu t

berek

kódni.

A

készül

és az

gel fog

kezes

debrec

kező i

M

és Sze

a jövő

összek

azokat,

érintke

résében

elősegi

A

doskod

iparosc

A

mondta

Szövet

évi ren

jegyző

ki. Az

fontos

állást

munká

ben. F

hogy

ünnepe

Megszökött egy szerelmes artista.

Idegen trikóban, idegen pénzzel.

A Schmidt-cirkusz művészei nemcsak a közönségnek okoznak meglepetéseket mutatványokkal, hanem a direktoroknak is. Legalább erre vall két Schmidt-cirkuszbéli artista művelete, amellyel nem csak magukat, de egy ereszényt pénzzel, több trikót is eltűntettek bűvészi ügyességgel. A hatás nem maradt el: Schmidt Mihály az igazgató valóban meglepődött a két artista, Berger Lajos és Rachoff Vilmos bűvészetétől.

Azonban az igazgató sem akar a művészei mögött maradni abban a tekintetben, hogy ő is meglepetést szerezzen nekik. Berger és Rachoff ugyanis holnap szörnyen meglepődnek, amikor már a rendőrség fogja nyakon a vonatról leszálló tolvaj artistákat.

Minden ügyességük dacára ugyanis elkövették azt a csekély hibát, hogy megmondták merre veszik az utjukat. Berger napokkal ezelőtt elmondta kollégájának, hogy meg fog szökni és pedig Nagyszébenbe, mert ott van a menyasszonya, akit minden áron látni akar.

A vallomás nyomán a debreczeni csendőrség, ahol Schmidt igazgató a két tolvaj artistát lopás miatt följelentette, már táviratilag figyelmeztette Berger és Rachoff megérkezésére a nagyszabeni rendőrséget és kérte, hogy a két jó madarat tartóztassák le.

Szerb ifjak Debrecenben.

Az ipartestület előljárásági ülése.

A debreczeni ipartestület ma délután ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vették Domahidy Elemér főispán egy érdekes átiratát. Ebben arról értesíti a főispán az előljárásgot, hogy a szerb kereskedők és iparosok egyesülete több fiatal iparost küld Magyarországra nagyobb városba, így Debreczenbe is tanulmányra, hogy azok itt a különböző szakmabeli iparágakban jártasságot szerezzenek és tapasztalataikat, tanulmányaik eredményét otthon Szerbiában érvényesítsék.

A főispán arra kérte az ipartestületet, hogy az ifjakat jelentkezésük esetén jóakarattal támogatásban részesítse. A fiatal emberek hosszabb ideig fognak itt tartózkodni.

Az ipartestület előljárásága örömmel készül a szerbiai fiatal emberek fogadására és az előljáróság kijelentette, hogy készséggel fog a látogatóknak mindenben rendelkezésére állani. Az előljáróság különben a debreczeni iparosokhoz e tárgyban a következő felhívást bocsátotta ki:

Mint hogy alkalom kínálkozik köztünk és Szerbia közt a jó viszonyt fejleszteni és a jövő nemzedék számára esetleg üzleti összeköttetéseket szerezni, felkérjük mindazokat, akik a kiküldendő szerbiai ifjakkal érintkezni fognak, hogy azokat céljuk elérésében a legkészségesebben támogatni és elősegíteni sziveskedjenek.

Az ipartestület különben maga fog gondoskodni annakidején arról, hogy a fiatal iparosok kiküldésénél nyerneik elhelyezést.

Az ipartestület előljárásága ezután kimondta, hogy az ipartestületek Országos Szövetségének Zsolnán e hó 20-án tartandó évi rendes közgyűlésére Scheibner Gyula jegyzőt és Hegedűs István építészeti kúridit ki. Az idei közgyűlést azért is rendkívül fontosnak tartják, mert azon az iparosság állást foglal az ipartörvény revíziója és a munkásbiztosító törvény reformja kérdésében. Fontossá teszi még e gyűlést az is, hogy az annak keretében rendezendő ünnepségen Kálmán Gusztáv kereskedé-

lemügyi államtitkár is beszélni fog és nyilatkozatot tesz a kormány iparpolitikájáról. Beszédet fognak mondani Gelléri Mór és Thák Endre is.

Dávidházy Kálmán elnök bejelentette, hogy Nyíregyházán szeptember havában a kerületbeli iparosok gyűlést tartanak, kéri az iparosokat, hogy azon mikél számokban jelenjenek meg. Fölhívta a szabóiparosokat, hogy miután szeptember elsején megnyílik a női iparosiskola, tanulóikat küldjék szorgalmasan az iskolaába. Végül arra kérte az iparosokat, hogy a jövő évben minél többen látogassák a fémipariskola által rendezett továbbképző tanfolyamokat.

Az ülés több folyó ügy elintézése után ért véget.

HIREK

El az egyháztól!

*

A magyar klerikálisok hivatalos lapja, az *Alkotmány*, ma a Spanyolország és a pápa között kitört harccal foglalkozik és többek között ezt írja:

— A Vatikán és Spanyolország között kitört harcnak ugyan még nincs vége, még a diplomáciai viszony se szűnt meg, hisz a Szent-szék a madridi nunciust még nem hívta össze, Ojeda a spanyolországi vatikáni követ is nem úgy hagyta ott Rómát, mintha Spanyolország megszüntette volna a vatikáni követséget, mindazonáltal még ha Róma álláspontjának diszkalával végződnek is a mostani harc, az alighanem pyrrhusi győzelem lesz. A történelmi fejlődés az egyház és állam szétválasztásának irányát vette fel. Ezt tagadni nem lehet.

Tehát már maguk a klerikálisok is elismerik, hogy a történelmi fejlődés az egyház és az állam szétválasztása felé tart! Ezt vegyék tudomásul azok a dühös antiklerikálisok, anarchisták, szocialisták, szabadkőművesek és más szervezetek, akik nagyfélénken, suttogva arról beszélnek, hogy az országot sorvasztó kivándorlásnak az egyházi javak szekularizálásával véget lehetne vetni.

— **Minisztertanács.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Hónap délután a miniszterelnöki palotában Kluen Héderváry gróf miniszterelnök elnöklése alatt minisztertanács jessz, amelyen folyó ügyeket fognak tárgyalni.

— **Alapítvány a király nevére.** Zomborból jelentik: Bácsodrog-ármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén kimondta, hogy a király születése napjának nyolcvanadik évfordulójának emlékére százezer koronás Ferencz József alapítványt létesít.

— **Fölfiggesszettek a marostordai allspánt.** Marosvásárhelyről jelentik: A vármegye közönségéhez ma érkezett le a belügyminiszter rendelete, a melylyel Köllő Ignác allspánt állásától fölfiggesszette és elrendelte a fegyelmi eljárás megindítását.

— **Darkó Jenő — egyetemi magántanár.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Darkó Jenő dr. debreceni főiskolai tanárnak a budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karán a közép és új görög filológiából egyetemi magántanárrá történt kárpótlását jóváhagyólag tudomásul vette és nevezettét ebben a minőségében megerősítette.

— **Roncsik Lajos kitüntetése.** Debrecen város főszámvévejt, Roncsik Lajost a szeretetnek és a tiszteletnek igen szép jelelével tüntette ki a debreceni Polgári kör. Roncsik Lajos a Körnek régi, buzgó tagja, sőt elnöke is volt. Később betegsége miatt lemondott tisztségéről. A kör legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy Roncsik Lajost érdemei elismeréséül a Polgári Kör örökös tiszteletbeli elnökévé választja. Ezzelről szóló jegyzői kivonatot ma délelőtt Vecsey Imre vezetése alatt Czeglédy Gyula, Dávid Mihály és Kerékgyártó József tagoktól álló küldöttség adta át Roncsik Lajosnak, aki a nem várt figyelmet meleg szavakkal köszönte meg.

— **Koleraveszély Sárosmegyében.** Eperjesről táviratozzák: Sárosmegye alispánja erélyes intézkedéseket tett, hogy az oroszországi kolera a galíciai határon a megyébe ne terjedjen. Elrendelte, hogy a gyanús idegeneket a határon öt napon át megfigyeljék, az utakat és udvarokat tisztán tartsák és a csendőrség és a rendőrség különös figyelemmel őrkdjék a határon.

— **Párbaj a nyíregyházai pofon miatt.** Nyíregyházáról táviratozzák, hogy ifj. Kállay András és Csáppay Géza között ma pisztolypárbaj volt az ismeretes pofon-affer miatt. A párbajban egyik fél sem sebesült meg. A felek nem békültek ki.

— **Ösmeretlen utcák Debrecenben.** Több debreceni orvos panaszt emelt a tanácsnál, hogy a fiakkerekek a kertészekben az új elnevezésű utcákat nem találják meg. A tanács nem intézkedett a dologban, mert a kataszteri felmérési munkálatok miatt lehetetlen. Mihelyt az új tervek készen lesznek, kifogják a bérkioszosokat oktatni, hogy az új elnevezésű utcák merre vannak.

— **Vakmerő tolvajok.** Borsai Sándor Kossuth-utca 56. szám alatt levő utcai lakásába ma délben, míg Borsainé az udvaron levő nyári konyhában tartózkodott, ösmeretlen tettesek az ablakon át bemásztak a lakásból igen sok fehérneműt és ágyneműt loptak el. Azt hiszik, hogy a lopást cigányok követték el. Mindenesetre föltűnő és érthetetlen, hogy fényes nappal s olyan forgalmas utcában, mint a Kossuth-utca ilyen eset megtörténhetik. Hogy a rendőrség folytat e nyomozást, nem tudni.

— **Sürgöny!** Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívni, a külföldről hazaérkezett 8 tagból álló elsőrendű magyar 4 férfi és 4 női tagból álló tambura-, zene- és daltársulat Jerabioza János karmester vezetése mellett tartandó hangversenyére, mely ma a „Budapest” című kávéházban Hunyadi-utca 17. és 19. szám alatt fog megtartani. Ezen társulat Európa legnagyobb városaiban a legnagyobb elismerésben részesült. A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezik a társulat. Igazgató Horváth József. Kezdeté este fél 9 órakor. Belépti díj nincs.

— **Aki keresi a felpofozóját.** Egyik fővárosi lapban a következő nyilttéri közlemény látott napvilágot: *Felhívás.* E hónap 1-én Siófokon vonatra ültem. Közvetlen a vonat indulása előtt egy ur rohant el a kupém előtt és ezt kiabálta: „Schvarcz ur! Schvarcz ur!” Schvarcz a nevem, kiszálltam, utána futottam, aki a nevemet kiabálta és megmondottam, hogy én vagyok a Schvarcz. Erre az illető magyarázat híjján arculütött. Nem volt időm, hogy a tettes nevét kinyomozzam. Ez uton kérem az illetőt, hogy az ügy lovagias rendezése végett címét velem a lovagias elintézésre megszabott záros határidőn belül közölje. Schvarcz Simon, Budapest, Kruspér-utca 84.

— Robbanás egy pincében. Ilyen cím alatt tegnap megírjuk, hogy a katolikus főgimnázium pincéjében robbanás történt. Ennek kapcsán azt is megírtuk, hogy a pincében annak bérletje, Csanak József kereskedő szesz és szesz tartalmazó italokat tart. Mint értesülünk azonban, a pincében nem szesz és szesz italok, hanem csupán bor van. A robbanás oka az volt, hogy abban a hordóban, amelyet Nagy Béla szatócs hozott oda, előzőleg finom rum volt s annak gőze gyulladt meg. Különböző arról is értesülünk, a sebesülések, amelyeket az ott lévők szenvedtek, jelentéktelenek voltak s a pircemester ma már munkába állott.

— Dr. Czákó Zsigmond szeptember 1-ig szabadságra utazott.

— A gyümölcsözőleg elhelyezett Záli. Egy szegény zsidó szatócs beadott egy kérvényt a vármegye átvászához, hogy Záli gyümölcsgondnokoltjának utalják ki az örökséget, mert Záli már nagykorú. A kérvény szövege a következő volt:

Cs és kir. Átvászá! Mintán az általam már régóta gondnokolt kiskorú már nagykorú, kérem a tekintetes átvászá urat, hogy az ott gyümölcsözőleg elhelyezett Knoblack Zálit — és sz 5t illető pénzt részemre kiutalni méltóztasson. Várja a pénzt tisztellett: Teittel Mór tb. gyámapa.

— Panasz egy bérkocsis ellen. Három nappal ezelőtt egy debreceni hírlapkiadó tisztviselő, aki harmadlagos tüdővészben szenvedett, meghalt a 14. számú bérkocsiban, amikor a beteg ember a vasúttól a városba igyekezett. Tegnap a nagyerdői lövöldében egy nagyobb uriférség volt együtt, amely telefonált kocsit a városba. Történetesen a 14. számú bérkocsis ment ki a Nagyerdőre. Már majdnem felezált a társaság, amidőn a társaság egyik tagjának feltűnt a kocsis száma és megkérdezte, hogy abban halt-e meg az illető tisztviselő. Amikor a kocsis igennel felelt, megkérdezték, hogy azóta dezinficiáltá-e a kocsit, mire a kocsis cinikusán felelte, hogy nem, de nem is szükséges. A társaság tagjai ekkor elküldték a kocsit és ma feljelentették a bérkocsis tulajdonosát a redőrségen.

— Arany Bika Mulató. Az új műsor, amelynek keretében a népszerű cabaret-diva, Keleti Juliska vendégszerenpel, nagy sikert hozott az Arany Bika Mulatónak. A program egyik fénypontja The Mittels Angelus világ-hírű quartett. Énekszámukról az egész város elragadtatással beszél. A nagy sikert Kovács Andor, Sisters Lilians, Virág Saci, Les 4 Floridas, Eurydice és a többi sláger számok tetézik.

— A detektív-kapitány. Megírtuk tegnap, hogy egy Sipos Ferenc nevű petneházi földbirtokos a debreceni rendőrség előtt detektívkapitánynak mondta magát. Azonban megjárta, mert elítélték a tréfa miatt. Tegnap a rendőrség Sipos személyazonosságának megállapítása miatt táviratokat küldött szét. A válasz megjött Nyiregyháza-ról igazolta Sipos Ferencet, aki valóban petneházi földbirtokos.

— A Polgári Takarékos és Segély Szövetkezet Piac-u. 73. a 15-ik évtársulatra már a mai naptól kezdve igen olcsó heti befizetésekkel minden levonástól ment könnyen törleszhető kölcsönöket folyósít.

— Mindennemű könyvkötéseket és disz munkákat szépen és pontosan készít méltányos árak mellett Seres Sándor könyvkötő és disz műves Hatvan-u. 5. sz. (Bignicház) háttul az udvarban.

— A „Revue Parisienne” legújabb száma 1000 dívatképpel megjelent és 2 koronáért kapható Aczél Antiquáriumban.

Törvénykezés.

A törvényszéki bírák szabadsága. Kulán Imre törvényszéki elnök, Kondor Zsigmond, Bernáth Kálmán, Nagy Kálmán, Ámos Zoltán, Tóby István, Tatay Ferenc törvényszéki bírák ma kezdték meg szabadságidejüket. Baróthy Béla kir. ítélőtáblai bíró és Daróczy József törvényszéki bíró

haza érkeztek szabadságukról és ma elfogalták hivatalukat.

Nyolc nap emberölésért. A debreceni törvényszék ma nyolc napi fogházra ítélte gondatlanságtól okozott emberöléssel vádolt ifj. Szabó János huszonegyéves vámpárcsi lást. Szabó ez év március 14-én a halápi pusztán szarkat akart löni, fegyverét éppen abban a pillanatban sütötte el, amikor cselédjárta, Nagy Lajos az épület mellől kilépett. Az egész töltés sörét Nagy Lajos fejét találta. A szerencsétlen ember rögtön meghalt.

— A javíthatatlan. Nemrégiben került ki a kassai javítóintézetből Rácz Antal tizenhatéves suharca. Alig volt kinn néhány hétig, régi rosszassága újból bűnre vitte. Ez év március elsején Hajduszerdahelyen betört Korpos Istvánné lakásába s annak ládájából két huszoronást, Vígó Imréné lakásáról pedig egy pár, kilenc korona értékű női cipőt lopott el. Ezért ma ítélkezett felette a debreceni törvényszék, amely újból javítóintézetbe való elhelyezésre ítélte Rácz Antalt.

Közgazdaság. Terménytőzsde.

Fehvarcz E. debreceni bizományos távirati jelentése Budapest, 1910. aug. 4.

Készaru 5-10 drágább.
1910. októberi buza . . . 9.52-53
1911. áprilisi buza . . . 9.82-83
1910. májusi buza
1910. októberi rozs
1910. áprilisi rozs . . . 7.12-13
1910. májusi rozs
1910. októberi zab . . . 7.20-21
1911. májusi tengeri . . . 5.76-77
1910. júliusi tengeri
1910. augusztusi tengeri 5.73-74
1910. augusztusi repeze

Regény-Csarnok.

Mulandóság.

(6) Lángpirosság futott át most az ő arczán is s a szemek villámló tekintete azt jelentették, hogy e pirulásban a haragnak van legnagyobb része.

— Menjen ön, menjen! — lihegő, ingerülten dobbantva lábával.

A szegény fiatal ember csaknem kővé meredve bámult reá; oly hihetetlennek tűnt föl előtte e jelenet, e szavak, e hang, ez arcz.

Laurának ajka remegett, szemeinek gögöcs pillantása csaknem visszajesztő volt s hangja az izgatottságtól rekedt, tompa. Egy percig némán mérte végig tetőtől talpig a boldogtalan ifjút s csak aztán szólt meg:

— Ön hálát emleget? Azt hiszi, alkalma lesz egykor visszaadni nekem az alalmaznát, melyet tőlünk kapott? Soha! Soha! Megvetőleg elfordította fejét. Az ifju még egy percig ott állt, mintha egy nyájasabb, egy vigasztalóbb szóra várna, mintha hihetetlennek tartaná, hogy így váljanak el; aztán a legrelyebb levertség kifejezésével arczán némán köszönt s eltávozott.

Laura csak akkor vette észre eltávozását, mikor visszatekintett s nem látta őt: már ott maga előtt. Az első pillanatban megkönnyebülést érzett ekkor a szép leány; úgy érezte, mintha keble valami nehéz nyomás alól szabadult volna föl.

De ez csak egy-két percig tartott; aztán kimondhatatlan szomorúság ereszkedett lelkére, szibbsdán eresztette le karjait, lehajtotta fejét s nagy könnyespek peregetek végig arczán, mindig sürűbben, sürűbben, torka csuklott, mintha vasmarokkal szorongatnák, lélegzete elfult. Sokáig keservesen zokogott.

Künn az esti homály kezdett elvegyülni a szürke köddel. A büszke leány még mindig ott állt a homályos üvegház egyik sarkában és sirt, sirt keservesen.

III.

A kis városban hétről-hétre várták a nevezetes esemény bekövetkeztét: mikor lép a zárdába Maróthy Laura?

A hír csakugyan komoly. Az öreg kanonok beszélt róla a napokban a zárdá fejedelmesszonyával. Maróthy Laurát nem is láthatni többé sehol társaságban, mulatságban. Ah! ah! Tehát készül már az apácaéletre?

Az asszonyok sugdosnak, a férfiak vállalt vonitnak, mindenki bámul és senki sem érti e váratlan elhatározás okát.

Az a bizonyos jóbarát né még mindig azt állítja, hogy szerencsétlen szerelem. De kinevetik. Ah! ah! Szerelem? Maróthy Laura majd olyan könnyen szerelmes lesz, mint valami tizenöt éves kis leány, a ki most került haza az intézetből? Ez a kevély, hideg lélek, a kit sobasem láttak még eddig fölmelegedni!

Mirányán megegyeztek benne, úgy van. Soha sem látták még fölmelegedni. Csak a büszkeség, hiúság vezeti a kolostorba is. Nem kapott olyan kérést, a milyenne várt, olyan gazdagot, olyan előkelőt, prófokra, bárókra várt. Látja, hogy öregedni kezd és nem akarja bevárni azt az időt, mikor hátra szorul és más foglalja el a bálkirálynő trónját. Bámultatni akarja magát még akkor is, mikor lelép a világ szinpadáról. Hiúság. Csupa tiszta hiúság.

Egy kisse bántja az óvári haute-voléet, hogy Maróthy Laura nem talált köztük magához méltó férjet. És újra elkezdik most feszegetni, kik azok a Maróthyék és honnan jöttek? Paprokonság! ha ma holnap meghal az öreg kanonok, hátukra bökhetik a batyut s tovább vándorolhatnak. Miben kevélykednek? Ősi nemesi czimerükben? Ej, még az sem bizonyos, csakugyan igazi Maróthyak-e?

A haute-voléa orrát fintorgatja. A haute volée bírálgatni kezd s arra a fölfedezésre jut, hogy a Maróthy Laura szépségének is sajátképp nagyobb volt a híre, mint a valósága. Egy elkezdte, a többi utána mondja. Igen, csak a híre volt.

Csendes visszavonultságban teltek az alatt a napok a Maróthy kanonok házában. A napokból hetek lettek, a hetekből hónapok. Laura beköltözése a zárdába egyik hónapról a másikra marad.

Az óvári haute volée nyugtalan lett. Mit jelent e késlekedés?

Az a bizonyos asszonyság megint elkezdte emlegetni a szerencsétlen szerelmet s megint kinevettek vele. Ah! ah! Szerencsétlen szerelem? Föltűnni akar Maróthy Laura, beszéltetni akar magáról, ennyi az egész.

A kételkedés tovább terjed s mindegyre növekszik. Talán az egész apáca-história csak költemény, az érdekesség felkeltésére kiszámított költemény. S mikor végre Maróthy Laura anyjával megjelenni bucsulátogatásra az ismerős házaknál, még akkor sem hiszik el, hogy csakugyan megtörténik az a dolog.

Maróthy né nagyon levertnek látszik. Laura büszke, hideg, mint mindig, de nem nyugodt, bár annak mutatja magát. Az a bizonyos asszonyság fejét csóválja. A szerencsétlen szerelem, gondolja magában, de nyilvánosan nem meri már kimondani.

Bevégződtek a bucsu látogatások is végre. A kanonok hintóját látták ismét megállni az apácázárdá előtt. Maróthy né és leánya két oldalt karon fogták az öreg kanonokot s úgy vezették föl a léposón.

Oly bambán néz maga elé az aggastyán, mint egy gyermek. Alig tudja, hogy mi történik.

Maróthy né zsebkezdőjébe takarja arczát s faldokolva zokog, a mint fölmennek a léposón. Az öreg kanonok félig bámulva, félig ijedten néz reá; úgy látszik mintha nem tudná tisztán, miért sir ez az asszony s kérdőleg fordítja fejét Laura felé.

Halkan bólint fejével a szép leány s az megnyugtatta az aggastyát.

(Folytatjuk.)

Dr. Rásó Sándor

Ügyvédi irodáját
Szent-Anna-utoza 3. sz.
házban
megnyitotta.

**Megbízható, ügyes, élénk
uri ember
előkelő állást nyerhet.**

azonnali belépés.
⇒ Eddigi működés igazolandó. ◀
Czím a kladóban.

Olcsó ékszer eladás!**Rose Dezső**

közkedvelt
ékszerész és órás üzletében.
Brillians és gyémánt ékszerek ked-
vező vétel folytán

mesés olcsó árban
kaphatók.

Bérlés.

Két-háromezer holdas bérlés —
azonnali átvételre is

keresztetik.

Esetleg ugyanilyen terjedelmű birtok kön-
nyű terhekkel megvételik.

Értekezhetni lehet **Dr. Krausz Gyula**
ügyvédnél, **Margittán** (Biharmegye),
ahová az értesítő levelek is küldendők.

Megindul! Megindul! Megindul!

E napokban megindul a
„KORONA” gőzkenyér-gyár.

Legolcsóbb kölcsönök bekebelezés mellett vagy anélkül
Központi Bank mint Szövetkezet

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzügyintézetnél.

Bekobelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 ko-
rona törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kifizetés mellett.

10 év alatti fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos-kölcsönök nyers anyagra és készárukra előlegképen.

A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet
1910. évi július 1-én

új, 4 és fél évre terjedő évtársulatot alakított,
melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat,
nyolcz hónapra visszamenőleg a heti fizetéseket és késedelmi kamatokat le-
vonni, s ez a felekre lényeges kamatmegtakarítást jelent.

Mindféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTÉZŐSÉG:

Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,

dr. Szikszói Szabó László.

Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publigernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolf

Paskás Károly, dr. Galánfy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztési Kiss József.

Egy igen csinos

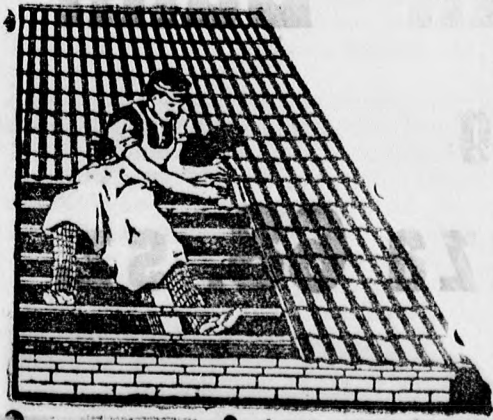
kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó

légszesz motor

4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyúval

igen olcsón eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

Az építető és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajánlatos az építkezésnél a Karczagi Aggag ipar
termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépcserép könnyűségénél
nél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15—16
cm. széles és súlya drb.-ként 1'30—1'40 kg. addig a gépcserép 17 1/2 cm.
széles és súlya drb.-ként 1'30—1'35 kg. tehát 10—12 %-al könnyebb, kézi cse-
répből szükséges 43—45 drb. súlya 55—63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből
szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép
20—25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70—80 kg. súlyu lesz
addig a gépcserép csak 8—9 % vesz fel és így régyzet méterenként 50—51 kg. lesz.
A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1 nagyságba is készíti fenti gyár,
szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényel-
mére a helybeli fakereskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyárt-
mányaink gyárvezetőségünkönél is vagy amlított tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN

Karczagi aggagipar tulajdonosnál, Széchény utca 23.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Befőtendő.

Úgyes kiszolgáló kisasszony és egy tanuló jó fizetéssel felvétetik Wallerstein Fülöp Fiai Kossuth-u. 8.

Kereskedelmi könyvelésben jártas, irodai munkákban gyakorlott urileányt keres Tóth Gyula vaskereskedés, ugyanott tanuló felvétetik.

Uri emberek kik magáncsaládoknál és gazdálkodóknál jól bevannak vezetve, kellemes és könnyű keresettel egybekötött foglalkozást találhatnak. Irásbeli ajánlatok „N. B.” jelleg alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Német bonne keres állást azonnali belépésre. Ertekezhetni Turai Farkas irodájában Debreczen, Miklós-u. 8.

Adás-vétel.

Gallér és sima ruha vasaló gép gázmelegítésre azonnal eladó Arany Janos-u. 16. sz.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarók. férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinnek eszébe érkeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Fűszerüzlet — trafikkal és italméréssel — elutazás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy jóharban lévő, finomabb (nickelezett) copirprés megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Lakás.

Kiadó 2 szobás lakás Teleki-utca 3. szám. Ugyanott egy spór eladó.

Különféle.

Uri emberek ebéd és vacsora kosztra elvállaltatnak Özv. Huszár Károlyne Jóhau-utca 1.

Ingbluzok, kötények, fehérneműek varását és gomluk varrást elvállalok, házhoz is elmegyek. Czim a kiadóba.

Welsz Ferenoz épület és mű-butorasztalos
József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Szép csak az lehet, k

Mauthner

használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható **Arany-Angyal** gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok.

Szegénysorsu

nők és férfiak biztos kereset-hoz juthatnak.

Czim a kiadóban!

Uri lakás kiadó.

Miklós-utca 22. szám alatt egy modern

utczai uri lakás

mely áll 2 utczai, 3 udvari szoba és hozzátartozókból, fel van szerelve igen szép gázluszterekkel 1910. november 1-től kezdve

kiadó.

Ertekezhetni ugyanott a fűszerüzletben.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.